

ДИСКУСІЯ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Дискусії є важливим засобом пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання. За визначенням науковців, дискусія — це широке публічне обговорення якогось спірного питання. Вона значною мірою сприяє розвитку критичного мислення, дає можливість визначити власну позицію, формує навички відстоювати свою думку, поглиблює знання з обговорюваної проблеми і все це повністю відповідає завданням сучасної школи. В дидактиці дехто з фахівців відносить дискусію як до методів навчання (способів роботи зі змістом навчального матеріалу), так і до форм організації навчання. Певна кількість науковців вважає дискусію різновидом ігрових форм здобуття занять, співробітництва, коли з обговорюваної проблеми ініціативно висловлюються всі учасники спільної діяльності.

У літературі існують також різні погляди щодо функцій дискусії в навчанні. Вона може виступати як метод засвоєння знань, закріплення їх і вироблення вмінь і навичок, як метод розвитку психічних функцій, творчих здібностей і особистісних якостей учнів, а також як метод стимулювання і мотивації навчання.

Сучасна дидактика визнає велику освітню та виховну цінність дискусій. Вони вчать глибокому розумінню проблеми, самостійній позиції, оперуванню аргументами, критичному мисленню, зважати на думки інших, визнавати вдалі аргументи, краще розуміти іншого, сприяють уточненню власних переконань і формуванню власного погляду на світ.

Досвід використання дискусії у навчанні дозволяє сформулювати деякі головні організаційно-педагогічні підвалини, які є спільними для будь-яких різновидів дискусій:

- проведення дискусії необхідно починати з постановки конкретного дискусійного питання (тобто такого, яке не має однозначної відповіді і допускає різні варіанти вирішення, зокрема протилежні);
- не слід ставити запитання на зразок: хто правий, а хто — ні в тому чи іншому питанні;
- у центрі уваги має бути ймовірний перебіг (Що було б можливим за тим чи іншим збігом обставин? Що могло б відбуватись, якби...? Чи були альтернативні можливості, дії?);

- усі вислови учнів мають бути у руслі обговорюваної теми;
- учитель має виправляти помилки і неточності, яких припускаються учні, та спонукати учнів робити те саме;
- усі твердження учнів повинні супроводжуватись аргументацією, обґрунтуванням, для чого вчитель ставить запитання на зразок: «Які факти свідчать на користь твоєї думки?», «Як ти мислив, коли дійшов такого висновку?»;
- дискусія може закінчуватися як консенсусом (прийняттям узгодженого рішення), так і збереженням існуючих розбіжностей між учасниками дискусії.

У світовій практиці використання дискусії у навчанні набули поширення різні варіанти організації обміну думок між учасниками, різні технології проведення дискусії, опрацювання дискусійних питань.

При плануванні дискусії викладач має враховувати кілька важливих моментів: час, необхідний для проведення дискусії, його узгодженість з іншими видами роботи під час навчального заняття; місце, яке має давати можливість здійснювати всі необхідні пересування студентів і створювати оптимальні умови для обговорення проблеми.

Суттєвим елементом будь-якої технології навчання в дискусії є вступна частина, оскільки саме в ній створюється емоційний та інтелектуальний настрій наступної дискусії. Це своєрідне запрошення до жвавого обговорення визначеної проблеми, яке може бути здійснено у вигляді викладу проблеми, опису конкретного випадку, невеличка рольова гра, демонстрація фільму або ілюстративного матеріалу та ін.

Запорукою успішності дискусії є її чітка організація, яка досягається завдяки кільком чинникам. По-перше, це — ретельне планування дискусії. По-друге, чітке виконання правил ведення дискусії всіма її учасниками. По-третє, дотримання визначеного регламенту.

Застосування дискусії, як методу закріплення навчального матеріалу та стимулювання пізнавальної діяльності, можна рекомендувати використовувати на певних етапах навчального процесу:

- проведення дискусії на останньому (підсумковому) занятті певної теми, на закріплення усього пройденого матеріалу;
- використання дискусії для закріплення щойно вивченого матеріалу;
- включення дискусійної компоненти в окремі заняття теми на етапах перевірки самостійної роботи студентів.

Отже, дискусія, як широке публічне обговорення спірного питання, є важливим засобом пізнавальної діяльності, що сприяє розвитку критичного мислення студентів і дає їм можливість не лише поглибити знання з обговорюваної проблеми, а й сформулювати необхідні навички аргументації та відстоювання власної позиції. Особливо корисною дискусія може виявитися на заняттях з іноземної мови, зокрема для закріплення та активізації набутих лексичних одиниць, що надалі зумовить їх більш вільне використання у активній мові.

О. О. Майборода, канд. екон. наук,
доцент кафедри маркетингу

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Тема креативності стає все більш актуальною. Створюються «креативні» інститути та лабораторії. В галузі бізнесу та маркетингу використовуються словосполучення «креативний директор», «креативне агенство» та ін. У сфері освіти креативну педагогіку називають початком нової освітньої парадигми. Креативність розповсюджується на методологію навчання, з наданням її значення технології творчості.

В креативному навчанні використовуються принципи, згідно яких основою навчання креативного типу є продукт, який буде створений студентом, а також принцип інтерактивних занять, здійснених на основі телекомунікацій. Це означає віднесення креативності до технологічних компонентів методології навчання.

Сьогодні креативність трактується як здатність до творчості, як одна з психічних здібностей, яка входить до структури загальних здібностей поруч з інтелектом та навчанням.

Інтерес до креативності пов'язаний з потребою розробки нових технологій, орієнтованих на інтенсифікацію підготовки та подальшу трудову діяльність спеціалістів у різних галузях.

Для підготовки спеціалістів необхідно формувати уміння та навички самостійності в плануванні, організації, контролі власної діяльності, розвиток креативності, здібностей до саморозвитку.

Доцільно організовувати самостійну роботу студентів таким чином, щоб, з однієї сторони, забезпечити формування самостійності в навчальному процесі, розвивати креативну активність, а з іншої — створити умови для стійких навичок використання комунікаційних технологій у різних сферах діяльності.